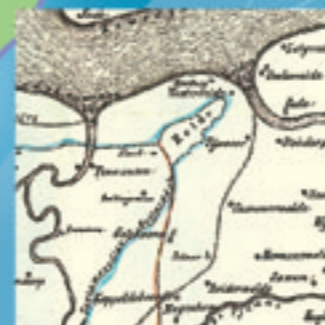

De Punt van Reide

6 Hier in het uiterste noordoosten van de provincie Groningen ligt het enige schiereiland van Noord-Nederland: De Punt van Reide, op de grens van de Eems en de Dollard. Tegenwoordig is het een natuurreservaat en daarom niet vrij toegankelijk.

Wester-Reide en Ooster-Reide

Deze opvallende landtong in zee is een oude keileemrug, gevormd tijdens de op één na laatste ijstijd. Hier stroomde tot de 15e eeuw de Westerwoldse Aa in de Eems. Op het puntje aan de westkant lag het plaatsje Wester-Reide en aan de oostkant lag Ooster-Reide dat een groot nonnenklooster kende. Talloze stormvloed in de 13e, 14e en 16e eeuw (o.a. de Marcellusvloed van 1362 en de Allerheiligenvloed van 1570) zorgden voor vele dijkdoorbraken, waardoor de dorpjes verdwenen in de Dollard die toen is ontstaan.

Leopold

Inpolderingen

In de afgelopen eeuwen is een deel van de Dollard stukje bij beetje weer ingepolderd. De laatste grote inpolderingen waren de Reiderwolderpolder in 1844, de Johannes Kerkhovenpolder in 1878 en de Carel Coenraadpolder in 1924.

U staat hier

Afweeringkanaal Fiemel

Bruine kiekendief

Turkooier

Afweergeschut Polder Breebaart

2 Vanwege het goede uitzicht over de Eems bouwden de Duiters hier een steunpunt. Met hun afweergeschut (Flakgeschut) controleerden ze deze zeearm en de lucht daarboven. De bunkers naast gemaal Fiemel zijn een overblijfsel uit de Tweede Wereldoorlog.

Gaibla

3 De polder Breebaart is ontstaan in 1979 bij de aanleg van de Deltadijk. In de zeedijk is in 2000 door het waterschap een duiker aangelegd, zodat zeewater de polder kan in- en uitstromen. Hierdoor is een brak kwelderlandschap ontstaan met getijdenwerking, eenparadijs voor talloze vogels en planten. Waterschap Hunze en Aa's beheert de getijdenbeweging in opdracht van stichting Het Groninger Landschap.

Het geslacht Breebaart

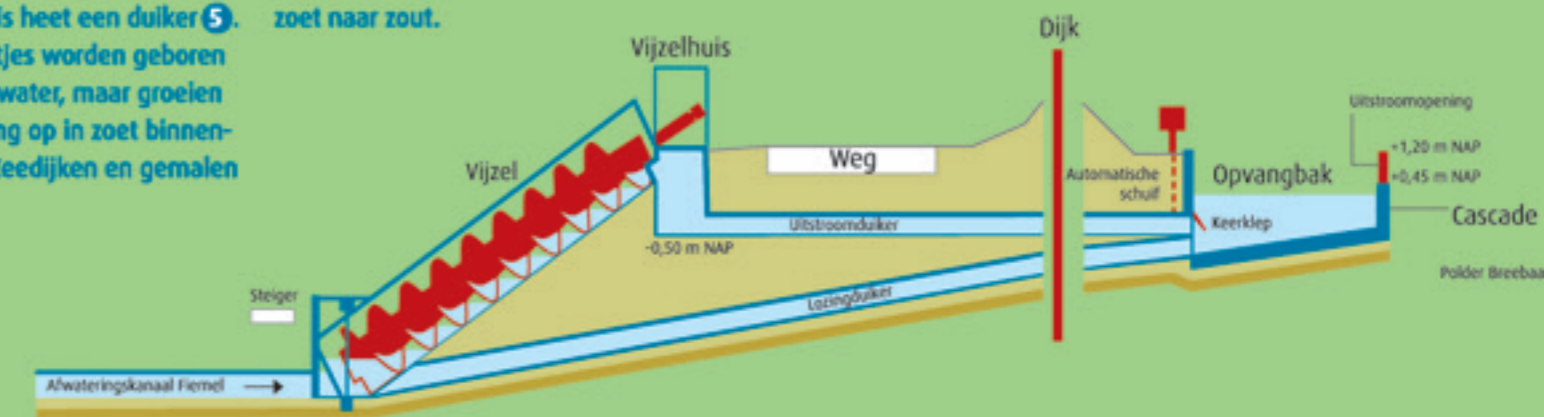
De Breebaart polder is genoemd naar Klaas Breebaart (1808-1899) die in Noord Holland de Waard en Groet inpolderde en door de Erven Kerhoven te hulp werd geroepen om de grote problemen met de inpoldering van de Johannes Kerkhovenpolder het hoofd te bieden. Zijn zoon en kleinzoon maakten later deel uit van het bestuur van de J.K. polder.

Vispassage

Tussen polder Breebaart en het stroomgebied van gemaal Fiemel is een verbinding gemaakt in de vorm van een vispassage 4. Via een buis door de dijk en via deze vispassage kunnen vissen van zout naar zoet water trekken en andersom. Zo'n buis heet een duiker 5. Glasaltjes worden geboren in zout water, maar groeien als paling op in zoet binnenwater. Zeedijken en gemalen

belemmeren hun natuurlijke trek. Drie- en tlendoornige stekelbaarsjes leven in zout water, maar gaan voor hun voortplanting naar zoet water. Ook andere vissoorten als spiering, bot, harder, rivierprik en zeeforel trekken van zout naar zoet en van zoet naar zout.

63 ha
Polder Breebaart is 63 ha groot en eigendom van stichting Het Groninger Landschap.

Spanjaarden
Prins Willem Lodewijk van Nassau vocht bij de Punt van Reide in de tachtigjarige oorlog tegen de Spanjaarden (1568-1648)

Wandeling
Wandelend over de zeedijk hebt u een prima uitzicht op de Punt van Reide. In polder Breebaart is een wandelpad aangelegd.

Inham
Het brakwater-getijdeland van de Dollard vormt een deel van het Waddengebied. De Dollard is een van de weinige overgebleven inhammen in de Nederlandse en Duitse Waddenkust.

Kwelder

Vismigratie
Met de aanleg van speciale visvoorzieningen vermindert het waterschap de belemmeringen voor de vistrek.